

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

“ΟΥΡΑΝΙΑ: ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΘΡΗΝΟΥ ”

“CELESTE: THE STAGES OF GRIEF”

Γλάρος Μιχαήλ (ΑΜ 19677022)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Ζωή Ξανθοπούλου, Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Αθήνα, Ιανουάριος 2024

Επιβλέπουσα καθηγήτρια και μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Ξανθοπούλου Ζωή,
Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Καράμπελας Κωνσταντίνος, Διδακτικό Προσωπικό

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Βουνάτσου Μυρσίνη, Επίκουρη Καθηγήτρια

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Γλάρος Μιχαήλ του Ευαγγέλου με αριθμό μητρώου 19677022 φοιτητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς και τον εκδοτικό οίκο, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Αυτή η πτυχιακή εργασία αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του προαναφερόμενου Ιδρύματος, σύμφωνα με τον νόμο 2121/1993 στην σελίδα 50553 του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής περί πνευματικής ιδιοκτησίας στον οποίο υπόκειται η πτυχιακή εργασία.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών (υπογραφή)

Περίληψη

Η πτυχιακή μου εργασία ονομάζεται «Ουρανία: Τα Στάδια Του Θρήνου». Όπως φαίνεται και από τον τίτλο, το κεντρικό θέμα της είναι ο θρήνος και τα στάδια του. Σκοπός μου είναι να μελετήσω το φαινόμενο του θρήνου, καθώς και πώς μπορεί να παρουσιαστεί και να βιωθεί, μέσα από μια ταινία μικρού μήκους που έγραψα, γύρισα και σκηνοθέτησα ο ίδιος. Μέσα από την ταινία θα δοθεί προσοχή κατά κύριο λόγο στο πώς ο πρωταγωνιστής της ιστορίας περνάει από τα στάδια του θρήνου, ωστόσο θα μιλήσω συνοπτικά και για το πώς τα αντιμετωπίζουν οι υπόλοιποι χαρακτήρες. Κάνοντας αυτά, θα φτάσω στο συμπέρασμα ότι ο κάθε άνθρωπος βιώνει διαφορετικά τον θρήνο και μπορεί είτε να περάσει από όλα τα στάδια, είτε από ορισμένα μόνο ή ακόμη και να μην τα βιώσει, τουλάχιστον με τρόπο αντιληπτό από τον περίγυρο του.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή (σελίδα 2)

Τι είναι ο θρήνος (σελίδα 2)

Τα στάδια του θρήνου (σελίδα 4)

2. Κύριο Μέρος (σελίδα 7)

Ιστορική Επισκόπηση του Θέματος (σελίδα 7)

Διαδικασία Παραγωγής του Έργου μου (σελίδα 13)

Περιγραφή της Πλοκής του Έργου μου (σελίδα 15)

Ανάλυση του Έργου μου (σελίδα 16)

Τεχνικές Αιτιολογήσεις του Έργου μου (σελίδα 18)

Συμπέρασμα Έρευνας (σελίδα 22)

3. Βιβλιογραφία και Πηγές (σελίδα 23)

4. Παράρτημα Α (σελίδα 25)

5. Παράρτημα Β (σελίδα 41)

Ευρετήριο Εικόνων

Πρώτη Σκηνή (Γεωργία και Ουρανία) (σελίδα 18)

Τελευταία Σκηνή (Γεωργία και Ουρανία) (σελίδα 19)

Τρίτη Σκηνή (Φώτης, Ειρήνη και Γεωργία) (σελίδα 20)

Πέμπτη Σκηνή (Γεωργία και Ελένη) (σελίδα 20)

Τέταρτη Σκηνή (Γεωργία) (σελίδα 21)

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Ζωή Ξανθοπούλου που ανέλαβε να επιβλέπει την πτυχιακή μου εργασία. Ευχαριστώ θερμά, επίσης, την Ελίνα Μπατή, την Νικολέττα Βερονίκη, τον Σπύρο Καββαδά, την Ηρώ Κεραμειδάκη, την Μιχαέλα Κίννα και ιδιαίτερα την κυρία Άντρια Ράπτη που αφιέρωσαν αρκετό από τον χρόνο τους για να με βοηθήσουν να πραγματοποιήσω την ταινία μου.

Εισαγωγή

Τι είναι ο θρήνος

Ο θρήνος είναι η φυσική αντίδραση που έχει ένας άνθρωπος όταν χάνει κάποιον ή κάτι με το οποίο έχει δεθεί συναισθηματικά και, ως αποτέλεσμα, είναι μεγάλης σημασίας για εκείνον. *«Πολλές φορές, τα άτομα που περνάνε από θρήνο, εξαιτίας του ότι αισθάνονται την απώλεια, νιώθουν μουδιασμένα και απομακρυσμένα από την καθημερινότητά τους και βρίσκονται σε ένα αδιέξοδο καθώς είναι ανίκανα να συνεχίσουν τα κανονικά τους καθήκοντα»*¹. Είναι μια εμπειρία τόσο προσωπική, όσο και καθολική. *«Στα αρχαία χρόνια, μάλιστα, υπήρχε και ο τελετουργικός θρήνος, ο οποίος ήταν ένα φωνητικό είδος της αρχαίας μουσικής, που εκτελούνταν, όταν ένα μέλος μιας κοινότητας απεβίωνε, από συγγενικά του πρόσωπα ή από επαγγελματίες θρηνωδούς»*². Παρότι ο θρήνος συσχετίζεται κατά κύριο λόγο με τον θάνατο ενός αγαπημένου προσώπου, υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να βιωθεί. *«Για παράδειγμα, ένας άνθρωπος μπορεί να περάσει από θρήνο μετά το τέλος μιας σημαντικής για εκείνον σχέσης, το χάσιμο του επαγγέλματός του, την απώλεια κάποιου αντικειμένου του λόγω κλοπής ή το τέλος της ανεξαρτησίας του εξαιτίας μιας αναπηρίας»*³. Υπάρχει μάλιστα και το ενδεχόμενο του θρήνου ενός ατόμου για την προοπτική απώλειας της ίδιας του της ζωής, όταν έχει διαγνωστεί με μια ανίατη ασθένεια. *«Σε αυτή την περίπτωση, ο άνθρωπος εκείνος θρηνεί που δεν έχει πια χρόνο να ζήσει την ζωή του και να πετύχει πράγματα που θα ήθελε να κάνει και προετοιμάζεται για τον θάνατό του»*⁴. Ο θρήνος, λοιπόν, μπορεί να εμφανιστεί σε αρκετές περιπτώσεις. Ωστόσο βλέπουμε ότι σε όλες αυτές έχουμε πάντα σαν κοινό στοιχείο την απώλεια. *«Σύμφωνα με τους ειδικούς, το καλύτερο που μπορούν να κάνουν όσοι βρίσκονται σε πένθος είναι να συνειδητοποιήσουν ότι είναι μια*

¹ MayoClinic, "What Is Grief?", <https://www.mayoclinic.org/patient-visitor-guide/support-groups/what-is-grief> (πρόσβαση 17/01/2024, μετάφραση του γράφοντα όπως και για όλα τα αγγλόφωνα παραθέματα)

² Αντιγόνη Ντουσιοπούλου, "Ο θρήνος στην αρχαία Ελλάδα των ιστορικών χρόνων", Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2020, Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/47529> (πρόσβαση 20/01/2024)

³ MayoClinic, "What Is Grief?", <https://www.mayoclinic.org/patient-visitor-guide/support-groups/what-is-grief> (πρόσβαση 17/01/2024)

⁴ Cleveland Clinic, "Grief", <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/24787-grief> (πρόσβαση 18/01/2024)

διαδικασία που δεν μπορεί να ελεγχθεί και να ξεκινήσουν να προετοιμάζονται για τα διάφορα στάδια του»⁵. Επιπλέον, μπορεί να βοηθηθούν και με άλλους τρόπους, όπως με το να κατανοήσουν τον λόγο που υποφέρουν, να το συζητήσουν με άτομα του περιβάλλοντός τους και να προσπαθήσουν να επιλύσουν τα ζητήματα που τους προκαλούν δυνατό συναισθηματικό πόνο, όπως ένα αίσθημα ενοχής από τον θάνατο ενός αγαπημένου τους προσώπου. Είναι σημαντικό όταν κάποιος βρεθεί αντιμέτωπος με τον θρήνο να τον αντιμετωπίσει γιατί αν δεν το κάνει, μπορεί μετά να υποφέρει περισσότερο από τις συνέπειες της (ας μου επιτραπεί η λέξη) φυγομαχίας. «Σύμφωνα με την συγγραφέα *Dora Black*, στα παιδιά που δεν περνούν από θρήνο παρατηρείται η αναστολή της προσωπικής τους ανάπτυξης, ενώ οι ενήλικες που δεν θρηνούν είναι πιθανότερο να διαχειριστούν με δυσλειτουργικό τρόπο ακόμη και τις μικρότερες απώλειες»⁶. Ο θρήνος δεν έχει συγκεκριμένο όριο διάρκειας. Μπορεί να διαρκέσει για λίγες μέρες μόνο, για μερικές εβδομάδες, για μήνες ή ακόμα και χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, με το πέρασμα του χρόνου, ο πόνος μετριάζεται σταδιακά καθώς περνάει ο καιρός και ο άνθρωπος που θρηνεί αρχίζει να προσαρμόζεται στη ζωή που θα έχει μετά τον θρήνο, είτε αυτή είναι μια ζωή χωρίς ένα αγαπημένο του πρόσωπο, η ζωή με μια δυσσίωνη διάγνωση, η ζωή με την συνεχή ιδέα ότι κάποιος συναισθηματικά κοντά του πλησιάζει σιγά σιγά στο τέλος της ζωής του και ούτω καθεξής.

⁵ MayoClinic, "What Is Grief?", <https://www.mayoclinic.org/patient-visitor-guide/support-groups/what-is-grief> (πρόσβαση 17/01/2024)

⁶ Κωνσταντίνα Μπαλιάμη, "Απώλεια & Πένθος: Τι είναι το πένθος, ποια τα στάδιά του, πώς μπορούμε να το διαχειριστούμε", Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, 07/02/2022, <https://grevena.pdm.gov.gr/apoleia-amp-penthos-ti-einai-to-penthos-poia-ta-stadia-toy-mporoyme-na-to-diacheiristoyme/> (πρόσβαση 20/01/2024)

Τα στάδια του θρήνου

Ο θρήνος λοιπόν, όπως αντιλαμβανόμαστε, δεν είναι μία μονοδιάστατη κατάσταση. Αντιθέτως, είναι πολύ σύνθετος και χωρίζεται σε στάδια. Συχνά γίνεται αναφορά στα λεγόμενα “Πέντε Στάδια Του Θρήνου”. «Σύμφωνα με την Ελβετή ψυχίατρο Elisabeth Kübler-Ross στο βιβλίο της “On Death and Dying”, κάθε άνθρωπος, όταν φτάσει στον θρήνο, μπορεί να βιώσει πέντε συναισθήματα»⁷. Αυτά τα συναισθήματα είναι η άρνηση, ο θυμός, η διαπραγμάτευση, η κατάθλιψη και η αποδοχή. Ας τα δούμε πιο αναλυτικά:

Άρνηση: Το πρώτο, συνήθως, στάδιο του θρήνου. Σε αυτό το στάδιο, αυτός που πενθεί μένει κατά κάποιο τρόπο απαθής και συνεχίζει τη ζωή του προσποιούμενος ότι δεν άλλαξε τίποτα. Για παράδειγμα, στο άκουσμα του χαμού κάποιου αγαπητού προσώπου, πολλοί άνθρωποι αρχικά συμπεριφέρονται σαν να μην συνέβη ο χαμός και το άτομο που έχασαν είναι ακόμα μαζί τους. Είναι επίσης αρκετά συνηθισμένοι οι άνθρωποι που πενθούν και βρίσκονται σε αυτό το στάδιο να αισθάνονται την παρουσία εκείνου που έχασαν, να ακούν τη φωνή του ή ακόμα και να τον βλέπουν μπροστά τους. Ένα φαινόμενο που συνδέεται έντονα με αυτό το στάδιο είναι το φαινόμενο της “αποσυνδεδετικής αμνησίας». Η αποσυνδεδετική αμνησία είναι η απώλεια μνήμης που προκαλείται από ένα τραυματικό γεγονός. Σύμφωνα με τον ψυχίατρο Μιχάλη Μούγια, παρουσιάζεται με πέντε μορφές: «την περιεγραμμένη και την εκλεκτική που είναι πιο συνηθισμένες και την γενικευμένη, την συνεχή και την συστηματοποιημένη που είναι πιο σπάνιες»⁸. Όταν αυτό το στάδιο φτάνει στο τέλος του, αρχίζει σιγά σιγά να κλείνει ο κύκλος του θρήνου.

Θυμός: Όσοι πενθούν και βρίσκονται σε αυτό το στάδιο, αρχίζουν να συνειδητοποιούν πλέον το γεγονός που τους συνέβη. Στην περίπτωση μας, αντιλαμβάνονται ότι το αγαπητό τους πρόσωπο έπαψε να είναι μαζί τους. Σαν αποτέλεσμα ο πόνος του χαμού εμφανίζεται με τη μορφή εκνευρισμού. Αυτή η οργή πηγάζει από το συναίσθημα της αδικίας του θανάτου, ιδιαίτερα αν το πρόσωπο που

⁷ Psycom, “The Five Stages of Grief: An Examination of the Kubler-Ross Model”, <https://www.psycom.net/stages-of-grief> (πρόσβαση 17/01/2024)

⁸ Μιχάλης Μούγιας, “Αποσυνδεδετική αμνησία”, <https://www.psychiatros-mougias.gr/%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1/> (πρόσβαση 21/01/2024)

απεβίωσε έφυγε πρόωρα και είχε κάνει σχέδια με όσους άφησε πίσω. Ωστόσο, ο θυμός που αισθάνονται τα άτομα που πενθούν, μπορεί να κατευθυνθεί και προς τον άνθρωπο που πέθανε ή ακόμη και προς στον εαυτό τους. Στην τελευταία περίπτωση, ρίχνουν συνηθώς το φταίξιμο πάνω τους για πράγματα που έκαναν ή δεν έκαναν πριν τον θάνατο του ανθρώπου που έχασαν.

Διαπραγμάτευση: Σε αυτό το στάδιο οι άνθρωποι που πενθούν, κάνουν συμφωνίες με τον εαυτό τους ή με τον Θεό, στην περίπτωση που είναι θρήσκοι. Είναι ένα στάδιο που διέπεται από απελπισία. Οι πενθούντες θέλουν τόσο πολύ να επιστρέψουν στη ζωή που είχαν πριν τον χαμό, ώστε είναι πρόθυμοι να κάνουν μια μεγάλη αλλαγή στη ζωή τους με στόχο να επανακτήσουν την κανονικότητα. Όσοι βρίσκονται σε αυτό το στάδιο, συχνά εύχονται να μπορούσαν να γυρίσουν πίσω και να τροποποιήσουν κάποια πράγματα, ελπίζοντας έτσι σε μια διαφορετική εξέλιξη των γεγονότων.

Κατάθλιψη: Αυτό το στάδιο συνδέεται έντονα με τον θρήνο. Αποτελεί μια πιθανή αντίδραση στο κενό που δημιουργείται στους ανθρώπους που εξακολουθούν να ζουν στην πραγματικότητα, όταν πλέον έχουν συνειδητοποιήσει ότι η απώλειά τους είναι οριστική. Στη δική μας περίπτωση είναι η συνειδητοποίηση ότι το κοντινό τους πρόσωπο έχει πεθάνει. Όσοι βιώνουν αυτό το στάδιο, ενδέχεται να αποσυρθούν από τη ζωή, να αισθάνονται ένα μούδιασμα και να μην θέλουν καν να σηκωθούν από το κρεβάτι τους. Δεν νιώθουν πως έχουν την ενέργεια να αντιμετωπίσουν τον κόσμο. Μερικοί σε αυτό το στάδιο κλείνονται στον εαυτό τους, αποφεύγοντας την ανθρώπινη επαφή, ενώ άλλοι θέλουν να μιλήσουν σε κάποιον αλλά αισθάνονται ότι δεν μπορούν. Ορισμένοι, μάλιστα, μπορούν να οδηγηθούν ακόμη και σε σκέψεις αυτοκτονίας, θεωρώντας ότι η ζωή δεν έχει πλέον νόημα.

Αποδοχή: Το τελικό, τις περισσότερες φορές, στάδιο του θρήνου. Ο πόνος που νιώθουν όσοι πενθούν υποχωρεί σταδιακά και αποδέχονται αυτό που τους έχει συμβεί. Δεν σκέφτονται ότι είναι εντάξει που έγινε η απώλειά τους αλλά συλλογίζονται ότι παρότι έγινε, οι ίδιοι θα είναι εντάξει. Στην προαναφερόμενη περίπτωση, οι πενθόντες δεν συλλογίζονται ότι είναι εντάξει που έχασαν τον άνθρωπό τους αλλά αναλογίζονται ότι παρότι δεν είναι πια μαζί τους, οι ίδιοι θα είναι καλά. Αν και μπορεί να μην καταφέρουν να ξεπεράσουν ποτέ τον θάνατο του αγαπητού τους προσώπου, καταφέρνουν να επιστρέψουν στην πραγματική ζωή,

διατηρώντας μαζί τους τις αναμνήσεις εκείνου που έχασαν. Η αποδοχή δεν είναι κάτι που έρχεται από την μία μέρα στην άλλη και σίγουρα θα υπάρχουν μέρες που η θλίψη επανέρχεται. Ωστόσο, όταν πλέον το άτομο που θρηνεί φτάνει σε αυτό το στάδιο, οι κακές μέρες του είναι αρκετά λιγότερες σε σχέση με τις καλές.

Τα πέντε στάδια του θρήνου είναι ο πιο συχνά παρατηρούμενος τρόπος θρήνου σε άτομα που πενθούν. Επειδή, όμως, ο κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός, μπορεί να βιώσει με διαφορετικούς τρόπους αυτά τα συναισθήματα. *«Η ψυχίατρος Elisabeth Kübler-Ross επιβεβαιώνει ότι τα πέντε στάδια του θρήνου δεν είναι γραμμικά. Οι άνθρωποι μπορούν να τα βιώσουν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές, όχι απαραίτητα με την ίδια χρονική σειρά και τα συναισθήματα να ποικίλλουν, ανάλογα με το πένθος»*⁹. Μερικοί άνθρωποι, λοιπόν, ίσως να τα περάσουν με την τυπική τους σειρά, που προαναφέρθηκε, ενώ άλλοι τα βιώνουν με διαφορετική σειρά. Είναι πιθανόν, επίσης, ορισμένοι άνθρωποι να μην βιώσουν κάποια από τα στάδια του θρήνου ή ακόμη, σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις, και κανένα από αυτά. Έχοντας αυτή την αφετηρία, θα ερευνήσω έργα μυθοπλασίας που έχουν αξιοποιήσει τον θρήνο με κάποιο τρόπο στη θεματολογία τους και ύστερα, αφού μιλήσω για τη διαδικασία παραγωγής της ταινίας μικρού μήκους μου, θα την αναλύσω και θα δω πώς παρατηρείται ο θρήνος και τα πέντε στάδιά του μέσα από αυτή.

⁹ Cruse, "Understanding the five stages of grief", <https://www.cruse.org.uk/understanding-grief/effects-of-grief/five-stages-of-grief/> (πρόσβαση 17/01/2024)

Κύριο Μέρος

Ιστορική Επισκόπηση του Θέματος

Το φαινόμενο του θρήνου είναι ένα θέμα που έχει εξερευνηθεί αρκετά σε πολλά είδη μυθοπλασίας. Βιβλία, ταινίες αλλά και βιντεοπαιχνίδια χρησιμοποιούν τον θρήνο είτε σαν βάση είτε σαν δευτερεύουσα πλοκή στις ιστορίες που αφηγούνται. Το καθένα από αυτά προσεγγίζει με διαφορετικό τρόπο πάντα τον θρήνο. Μερικές ιστορίες από τις διάφορες μορφές μυθοπλασίας, για παράδειγμα, δεν αποτυπώνουν τα πέντε στάδια του θρήνου. Άλλες πάλι εστιάζουν μόνο σε κάποια από αυτά, ενώ ορισμένες τα αναδεικνύουν όλα, είτε με την κλασική σειρά που πολλές φορές παρουσιάζονται είτε με διαφορετική σειρά.

Ένα παράδειγμα βιβλίου που κάνει αναφορά σε αυτό το φαινόμενο είναι το *The Woman In The Window* του A. J. Finn. Αυτό το βιβλίο ανήκει στην κατηγορία των θρίλερ και δεν χρησιμοποιεί τον θρήνο ως βασική πλοκή της ιστορίας του αλλά ως αιτιολογία για την συμπεριφορά της πρωταγωνίστριας του. Στη μέση της ιστορίας μαθαίνουμε ότι η πρωταγωνίστρια έχασε στο ίδιο τροχαίο τον άντρα της και την κόρη τους. Μέχρι να φτάσουμε σε αυτό το σημείο όμως, έχουμε σκηνές που τους μιλάει στο τηλέφωνο. Με αυτή τη νέα πληροφορία, συνειδητοποιούμε ότι η ηρωίδα, μέχρι να έρθει αντιμέτωπη με το γεγονός ξανά, βρισκόταν στο στάδιο της άρνησης. Όταν κάποιος τελικά της υπενθυμίζει το τραυματικό περιστατικό, εκείνη, θυμούμενη πια τι συνέβη, περνάει στο στάδιο της κατάθλιψης και, ενώ εξακολουθεί να ακούει τις φωνές του συζύγου και της κόρης, τους λέει καταβεβλημένη να φύγουν και να την αφήσουν ήσυχη. Επίσης, από την αρχή του βιβλίου ξέρουμε ότι η πρωταγωνίστρια είναι τρομερά αγοραφοβική και με την αποκάλυψη του τραυματικού συμβάντος, αντιλαμβανόμαστε ότι εξαιτίας του θρήνου που βιώνει κατέληξε σε αυτή την συμπεριφορά. Στο τέλος του βιβλίου και αφότου επέζησε από ένα περιστατικό που έβαλε τη ζωή της σε θανάσιμο κίνδυνο, βγαίνει έξω από το σπίτι της με τη βοήθεια μιας φίλης της, δείχνοντας ότι ξεκινάει σταδιακά να φτάνει στο στάδιο της αποδοχής.

Ένα άλλο παράδειγμα βιβλίου που καταπιάνεται με τον θρήνο είναι το *The Fisherman* του John Langan. Ήρωας του βιβλίου αυτού είναι ένας χήρος που καταπιάνεται με το ψάρεμα σε μια προσπάθεια να βρει ειρήνη μετά τον θάνατο της

γυναίκας του. Γίνεται φίλος με έναν συνάδελφό του, που εξαιτίας ενός τραγικού ατυχήματος χήρεψε κι εκείνος και έχασε και τα παιδιά του μαζί. Ο συνάδελφος προτείνει να πάνε σε ένα μυστηριώδες μέρος ψαρέματος που λέγεται ότι έχει την δυνατότητα να αναστήσει πρόσωπα που χάθηκαν πρόωρα. Παρότι προειδοποιούνται για τους κινδύνους που τους περιμένουν εκεί, οι δύο άνδρες φτάνουν στον προορισμό τους και έρχονται αντιμέτωποι με τον επονομαζόμενο ψαρά, ο οποίος προσπαθεί να πιάσει το βιβλικό κήτος Λεβιάθαν. Τους παρουσιάζεται η επιλογή να βοηθήσουν τον ψαρά και, με αυτόν τον τρόπο, να φέρουν πίσω τους αδικοχαμένους ανθρώπους τους ή να τον αψηφήσουν και να παλέψουν για τη δική τους επιβίωση. Την κρίσιμη στιγμή της επιλογής εμφανίζονται και οι αγαπημένοι νεκροί τους, οι οποίοι τους καλούν να έρθουν κοντά τους. Ο απελτισμένος συνάδελφος του πρωταγωνιστή, αποφασισμένος να φέρει πίσω την οικογένεια του και να ανακτήσει την παλιά του ζωή, δέχεται να βοηθήσει τον απόκοσμο ψαρά. Ο ίδιος ο πρωταγωνιστής, από την άλλη, αρνείται λέγοντας ότι έτσι κι αλλιώς θα πεθάνει και αυτός κάποια στιγμή και θα ξανασυναντήσει με αυτόν τον τρόπο την γυναίκα του. Αυτό κάνει τον συνάδελφο του να του επιτεθεί εξαγριωμένος και ο ήρωας τον μαχαιρώνει σε μια κίνηση αυτοάμυνας. Βλέποντας το αίμα του συναδέλφου, οι νεκροί της οικογένειάς του αποκαλύπτονται με την πραγματική τους μορφή, σαν τέρατα, και τον κατασπαράζουν. Ο πρωταγωνιστής τρέχει να ξεφύγει αλλά παρασύρεται από τη μορφή της γυναίκας του μέσα στα νερά. Ενώ αρχικά σκέφτεται να αποδεχτεί τη μοίρα του και να αφεθεί στον θάνατο, αποφασίζει να ζήσει, ξεφεύγει από τα χέρια του τέρατος, βγαίνει ξανά στην επιφάνεια και απομακρύνεται από την περιοχή, σώζοντας τη ζωή του. Στο τέλος του βιβλίου, ο ήρωας έχει παρατήσει πλέον το ψάρεμα και δέχεται κάποια στιγμή μία επίσκεψη από τον συνάδελφό του, που πλέον είναι σαν τα τέρατα που είδαν. Εκείνος τον κατηγορεί για την κατάντια του, ο πρωταγωνιστής του απαντάει όμως ότι ο ίδιος έφερε τον εαυτό του σε αυτή την κατάσταση και τον διώχνει βάζοντας του φωτιά, πριν εκείνος προλάβει του επιτεθεί. Μέσα από αυτό το υπερφυσικό θρίλερ, διακρίνουμε δύο πενθούντες χαρακτήρες που αποτελούν ξεχωριστά παραδείγματα διαχείρισης του θρήνου. Ο ένας αποφάσισε να αντιμετωπίσει τον θρήνο του και τον καταπολέμησε επιτυχώς, ενώ ο άλλος υπέκυψε στον θρήνο του και εξαιτίας του οδηγήθηκε στην καταστροφή.

Οι ταινίες που έχουν ως κύριο ή δευτερεύον θέμα τον θρήνο και τον διαπραγματεύονται με τον ένα ή με τον άλλον τρόπο είναι πολυάριθμες. Ταινίες ζωντανής δράσης αλλά και κινουμένων σχεδίων καταπιάνονται με αυτό το φαινόμενο και το εξετάζουν από ποικίλες πλευρές. Ένα παράδειγμα από αυτές τις ταινίες είναι το *Rabbit Hole* (2010) του John Cameron Mitchell, που ασχολείται με το πώς διαχειρίζεται τον θρήνο ένα ζευγάρι που έχασε τον γιο του, μέχρι να βρει την ειρήνη του και «απεικονίζει τον πόνο της απώλειας ενός παιδιού ως ένα μονοπάτι που δεν είναι γραμμικό, μέσα στο οποίο η λύπη με τη χαρά συνυπάρχουν»¹⁰. Σαν δεύτερο παράδειγμα έχουμε την ταινία *Truly, Madly, Deeply* (1990) του Anthony Minghella, το θέμα της οποίας είναι μια απαρηγόρητη γυναίκα που με τον αδιάκοπο θρήνο της για τον χαμένο άντρα της, καταφέρνει να τον φέρει πίσω με τη μορφή φαντάσματος. Αυτό της δίνει μεν παρηγοριά αλλά την εμποδίζει από το να προχωρήσει στη ζωή της. «Αυτή η ταινία αντιμετωπίζει τον θρήνο σαν ένα σύνθετο συναίσθημα που συνοδεύεται από την άρνηση και τον θυμό και οδηγεί στο τέλος στην αποδοχή»¹¹. Ένα τρίτο παράδειγμα είναι η ταινία *Ghost* (1990) του Jerry Zucker, η οποία έχει σαν θέμα έναν δολοφονημένο άντρα, τον Sam, ο οποίος μένει, με δική του πρωτοβουλία, πίσω σαν φάντασμα προκειμένου να προειδοποιήσει την αγαπημένη του Molly για τον κίνδυνο στον οποίο βρίσκεται και να εκδικηθεί τον δολοφόνο του. Ο Sam και η Molly καταφέρνουν μέσω ενός μέντιουμ να ξαναέρθουν σε επικοινωνία, αναζωπυρώνοντας έτσι τον έρωτά τους αλλά παγιδεύοντας τον Sam ανάμεσα σε δύο κόσμους. Στο τέλος εκείνος, αφού έχει πάρει πλέον την εκδίκηση του, λέει αντί στη σύντροφο του προτού προχωρήσει στην αιωνιότητα. «Αν και το κάνει με μελαγχολικό τρόπο, αυτή η ταινία μας δείχνει πως η αγάπη μπορεί να γεφυρώσει κάθε χάσμα, ακόμα και εκείνο μεταξύ της ζωής και του θανάτου»¹². Επιπλέον, μας θυμίζει ότι οι άνθρωποι που χάνουμε συνεχίζουν να είναι μαζί μας όσο τους θυμόμαστε και τους κουβαλάμε στην καρδιά και στις αναμνήσεις μας. Ένα τέταρτο παράδειγμα αποτελεί η ταινία *Bridge To Terabithia* (2007) του Gábor Csupó. Σε αυτή την ταινία, δύο παιδιά δημιουργούν έναν φανταστικό κόσμο μέσα σε ένα δάσος για να ξεφεύγουν από τη σκληρότητα της

¹⁰ Soniya Hinduja, "15 Sad Movies That Accurately Portray the Pain of Losing a Loved One", MovieWeb, 20/05/2023, <https://movieweb.com/sad-movies-about-losing-a-loved-one> (πρόσβαση 19/01/2024)

¹¹ Ο.Π.

¹² Ο.Π.

καθημερινότητάς τους. Ξαφνικά, το ένα από τα δύο παιδιά πεθαίνει τραγικά, φέρνοντας το άλλο παιδί αντιμέτωπο με τον πόνο του θρήνου. «Αυτή η ταινία καταφέρνει, δείχνοντας την απώλεια ενός φίλου μέσα από τα μάτια ενός παιδιού, να βοηθήσει πολύ το νεανικό κοινό της να κατανοήσει τα έντονα συναισθήματα του θρήνου και της απώλειας»¹³. Σαν πέμπτο παράδειγμα, έχουμε την ταινία *Up* (2009) της Pixar, μια ταινία κινουμένων σχεδίων αυτήν τη φορά. Στην αρχή της ταινίας αυτής βλέπουμε τον πρωταγωνιστή με τη σύντροφο του να μεγαλώνουν μαζί, από παιδικό φίλο να γίνονται ζευγάρι και τέλος στα γεράματά τους, η αγαπημένη του τον αφήνει πρόωρα. Κεντρικό θέμα της ταινίας είναι η προσπάθεια του πρωταγωνιστή να εκπληρώσει ένα κοινό όνειρο που είχε με τη σύντροφο του. Ωστόσο περνάει τελικά σαν μήνυμα ότι μπορεί ο πόνος της απώλειας ενός αγαπημένου μας προσώπου να βαρύνει το ανθρώπινο πνεύμα και ο θρήνος μπορεί να θολώσει την ομορφιά της ζωής, αλλά η χαρά μπορεί να βρεθεί ακόμα και για καρδιές που έχουν ωριμάσει, αν επιλέξουν αυτές οι καρδιές να την δουν. Αξίζει να γίνει αναφορά και στην ταινία *Marley & Me* (2008) του David Frankel, η οποία δεν έχει σαν κεντρικό της θέμα τον θρήνο αλλά τον χρησιμοποιεί προς στο τέλος της, δείχνοντας το πώς επηρεάζει ο χαμός ενός σκυλιού (της Marley στην συγκεκριμένη ταινία) τους ιδιοκτήτες του. Τέλος, αναφορές πρέπει να γίνουν και στις ταινίες *Hereditary* (2018) του Ari Aster και *Event Horizon* (1997) του Paul WS Anderson, καθώς αποτελούν πεσιμιστικά παραδείγματα, κόντρα στα αισιόδοξα που αναφέρθηκαν πριν. Το *Hereditary* ξεκινά με τον θάνατο της μητέρας της πρωταγωνίστριας, η οποία, καθώς ήταν θυμωμένη με τη μητέρα της, δεν αισθάνεται θλίψη και για αυτό νιώθει ενοχές. Αργότερα βλέπουμε την πρωταγωνίστρια αντιμέτωπη με τον θάνατο της κόρης της. Βλέπουμε, επίσης, και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τον θρήνο ο άντρας της και ο γιος της μαζί με την ίδια. Ο άντρας της παραμένει σιωπηλός, ενώ ο γιος της κλείνεται στον εαυτό του. Έχουμε μια οικογένεια που τα μέλη της αντιμετωπίζουν τον θρήνο με διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι ωστόσο δεν είναι υγιείς και καταλήγουν σε ένα τραγικό τέλος για όλους. Στο *Event Horizon*, αν και δεν είναι το κεντρικό θέμα, ο θρήνος παίζει μεγάλο ρόλο στην εξέλιξη της ταινίας. Μια ομάδα αστροναυτών έχει μπει σε ένα (δαμονισμένο όπως αποδεικνύεται) εγκαταλελειμμένο διαστημόπλοιο σε τροχιά. Ο

¹³ Maralee Nieves, "20 Movies That Accurately Portray Grief", MovieWeb, 17/01/2023, <https://movieweb.com/movies-that-accurately-portray-grief/> (πρόσβαση 19/01/2024)

ένας από αυτούς έχασε τη γυναίκα του από αυτοκτονία, για την οποία νιώθει ο ίδιος υπαίτιος, κάτι που το νοήμον διαστημόπλοιο εκμεταλλεύεται χρησιμοποιώντας τη νεκρή γυναίκα του και τελικά επιτυγχάνει να κάνει τον αστροναύτη να υποκύψει στις δυνάμεις του διαστημοπλοίου. Σε αυτή την περίπτωση, όπως και στην περίπτωση του *Hereditary*, βλέπουμε ότι το να υποκύπτει κάποιος τον θρήνο του ή να μην τον διαχειρίζεται σωστά οδηγεί σε καταστροφικά αποτελέσματα.

Ο θρήνος είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει μέχρι και βιντεοπαιχνίδια. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα βιντεοπαιχνιδιού που χρησιμοποιεί τον θρήνο στην ιστορία του είναι το *Silent Hill 2* (2001). Σε αυτό το παιχνίδι, ο πρωταγωνιστής, αν και έχει χάσει τη γυναίκα του από μια αρρώστια, μια μέρα λαμβάνει ένα γράμμα με αυτήν ως αποστολέα. Το γράμμα λέει ότι η γυναίκα του τον περιμένει στην πόλη του Silent Hill, την οποία είχαν επισκεφτεί παλιότερα. Φτάνοντας εκεί, η πόλη βάζει τον ήρωα σε δοκιμασίες, προκειμένου εκείνος να θυμηθεί ακριβώς πώς έχασε τη σύζυγο του και να διαχειριστεί τον θρήνο του. Σε μία από τις δοκιμασίες αυτές, γνωρίζει και μια κοπέλα που μοιάζει αρκετά στην εμφάνιση και στη φωνή με τη γυναίκα του. Καθώς πρόκειται για βιντεοπαιχνίδι, το πώς θα εξελιχθεί η ιστορία και πώς τελικά θα διαχειριστεί τον θρήνο του ο πρωταγωνιστής εξαρτάται από τον ίδιο τον παίχτη. Έχει τέσσερις βασικές εκδοχές τέλους, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τέσσερα από τα πέντε στάδια του θρήνου. Στην πρώτη αξιοποιείται το στάδιο της άρνησης: ο άντρας αρνείται να παραδεχτεί την αλήθεια και φεύγει από την πόλη με τη σωσία της συζύγου του, η οποία υπονοείται ότι θα αρρωστήσει από την ίδια αρρώστια με τη σύζυγο, και έτσι η ιστορία θα επαναληφθεί. Στη δεύτερη απεικονίζεται το στάδιο της διαπραγματεύσεως: ο άντρας καταφεύγει σε μία αίρεση προκειμένου να αναστήσει τη γυναίκα του σε μια προσπάθεια να γυρίσει στην κοινή τους ζωή πριν τον θάνατό της. Στην τρίτη εκδοχή εξετάζεται το στάδιο της κατάθλιψης: ο πρωταγωνιστής, μη μπορώντας να ξεπεράσει την απώλεια της συζύγου του, πέφτει με το αυτοκίνητό του σε μια λίμνη, βάζοντας τέλος στη ζωή του. Στην τέταρτη και τελευταία εκδοχή έχουμε το στάδιο της αποδοχής: ο πρωταγωνιστής αποδέχεται την αλήθεια σχετικά με τη νεκρή γυναίκα του και φεύγει από την πόλη, συνεχίζοντας τη ζωή του.

Ένα ακόμα παιχνίδι που έχει τον θρήνο σαν θεματολογία είναι το *Lcd Dem* (2010). Κύριος χαρακτήρας εκεί είναι ένα κορίτσι που είναι εγκλωβισμένο στο δωμάτιο του

και το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να πέφτει για ύπνο και να κάνει συνειδητά όνειρα. Μέσα από αυτά, μαζεύει κρυστάλλινες σφαίρες, οι οποίες φαίνονται να ανταποκρίνονται σε αναμνήσεις που είχε ξεχάσει. Μόλις μαζέψει και την τελευταία από αυτές, ξαφνικά μπορεί να βγει από το δωμάτιό της στον πραγματικό κόσμο. Αφού το κάνει αυτό, βλέπει αίματα παντού στο σπίτι και βρίσκει ένα άτομο (ίσως τη μητέρα της) αιμόφυρτο στο σαλόνι. Η όψη της σκυθρωπιάζει και, πλησιάζοντας το πτώμα, τσιμπάει το μάγουλό της, νομίζοντας ότι είναι σε όνειρο και θα ξυπνήσει από αυτό. Όταν συνειδητοποιεί ότι αυτό που ζει είναι η πραγματικότητα, καταρρέει και ξεσπά σε κλάματα. Καθώς αυτό το παιχνίδι ανήκει σε μία κατηγορία βιντεοπαιχνιδιών (explorer horror, αν και ο τρόμος δεν αποτελεί σε όλα το κύριο στοιχείο τους) στα οποία η πλοκή δεν δίνεται εξ αρχής και πρέπει ο παίκτης να την ανακαλύψει από μόνος του, η ιστορία του μπορεί να ερμηνευτεί διαφορετικά ανάλογα με την αντίληψη του κάθε χρήστη. Ωστόσο, με βάση το τέλος του, το συγκεκριμένο παιχνίδι έχει σίγουρα σαν θέμα τον θρήνο. Η πρωταγωνίστρια κλείστηκε στο δωμάτιο της έτσι ώστε να αποφύγει να έρθει αντιμέτωπη με την πραγματικότητα, δείχνοντας έτσι το στάδιο της άρνησης. Το τέλος του παιχνιδιού, στο οποίο έχει έρθει αντιμέτωπη με τον βάνουσο θάνατο του κοντινού της προσώπου, συμβολίζει τη μεταφορά της ηρωίδας σε ένα επόμενο στάδιο του θρήνου, το οποίο θα μπορούσε να είναι είτε εκείνο του θυμού είτε εκείνο της κατάθλιψης.

Διαδικασία Παραγωγής του Έργου μου

Την ιστορία του σεναρίου την είχα συλλάβει από τον Σεπτέμβριο του 2022. Είχα αποφασίσει από τότε ότι ήθελα να καταπιαστώ με το θέμα του θρήνου και των πέντε σταδίων του στην πτυχιακή εργασία μου και μέσα στο ίδιο διάστημα σκέφτηκα και το συγκεκριμένο σενάριο. Ωστόσο, επειδή θα πήγαινα στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus στην Τσεχία για το εαρινό εξάμηνο εκείνης της χρονιάς, δεν ανέπτυξα πολύ την αρχική ιδέα καθώς δεν θα μπορούσα να ασχοληθώ με την πτυχιακή μου από μια άλλη χώρα. Μόλις επέστρεψα στην Ελλάδα και αφού ξεκίνησε το τρέχον χειμερινό εξάμηνο (2023-2024) και βρήκα την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου, έγραψα ένα πρώτο προσχέδιο του σεναρίου μου και ξεκίνησα να αναζητώ ηθοποιούς για την ταινία μου. Το πρώτο προσχέδιο του σεναρίου μου ήταν λίγο μεγαλύτερο αλλά μετά από συμβουλή της καθηγήτριάς μου, το μίκρυνα λιγάκι και άλλαξα μερικές ατάκες. Το να βρω ηθοποιούς αποδείχτηκε εύκολη διαδικασία, καθώς ήμουν για πολλά χρόνια μέλος σε θεατρικές ομάδες και μπόρεσα να ζητήσω από φίλους που γνώρισα σε αυτές να συμμετάσχουν. Ακόμη και για τον ρόλο της μητέρας της Γεωργίας, κατάφερα να έρθω σε επαφή με την κυρία Άντρια Ράπτη, η οποία είναι επαγγελματίας ηθοποιός και υπήρξε σκηνοθέτης μου σε θεατρικές ομάδες για έξι χρόνια. Σύμφωνα με το πρώτο προσχέδιο του σεναρίου, ο ρόλος της μαμάς της Γεωργίας θα ακουγόταν μόνο στην πρώτη σκηνή. Στο δεύτερο προσχέδιο, ωστόσο, αποφάσισα να κάνω τη μητέρα της να εμφανιστεί στην πέμπτη σκηνή, καθώς ένιωθα ότι κάτι έλειπε από εκείνη και θεώρησα πιο ταιριαστό και ανθρώπινο να υπάρχει μια σκηνή που η μαμά δίνει κουράγιο στην κόρη. Στις 12 Νοεμβρίου του 2023, κανόνισα συνάντηση με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες για ένα table reading του σεναρίου μου. Στις 26 Νοεμβρίου μαζευτήκαμε για το γύρισμα της τελευταίας σκηνής του έργου και παρότι περνούσαν πολλά αυτοκίνητα και έκανε πάρα πολύ κρύο, η σκηνή γυρίστηκε με επιτυχία. Στις 29 Νοεμβρίου κανονίσαμε το γύρισμα της τρίτης σκηνής της ταινίας και μολονότι είχαμε κάποια καλά πλάνα, το γύρισμα συνολικά δεν ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητικό με αποτέλεσμα να χρειαστεί να το επαναλάβουμε. Εξαιτίας μιας ασθένειας μου, το επαναληπτικό γύρισμα από τις 8 Δεκεμβρίου που κανονίστηκε αρχικά, μεταφέρθηκε στις 15 Δεκεμβρίου. Εκείνο το γύρισμα ήταν περισσότερο επιτυχές και μάλιστα γυρίσαμε όλη τη σκηνή από την αρχή, ενώ είχα πει στους

ηθοποιούς μου ότι θα κάναμε το γύρισμα μόνο από ένα σημείο της σκηνής και μετά. Το επόμενο γύρισμα, εκείνο της πέμπτης σκηνής, πραγματοποιήθηκε επιτυχώς στις 17 Δεκεμβρίου. Εκείνο το γύρισμα ήταν αυτό με την εμφάνιση της μαμάς της Γεωργίας και υπήρξαν πολλές αλλαγές στο σενάριο της σκηνής. Αρχικά, η πρωταγωνίστρια θα άνοιγε τη μπαλκονόπορτα αντί για το παράθυρο και το παράθυρο παρέμενε κλειστό. Τελικά το άλλαξα καθώς αφενός το δωμάτιο φωτιζόταν καλύτερα με το παράθυρο ανοιχτό και αφετέρου σκέφτηκα ότι θα ήταν πιο ωραίο κινηματογραφικά να υπάρχει κοντινό πλάνο στο χέρι της ενώ ανοίγει το παράθυρο, κάτι που δεν θα μπορούσα να κάνω εύκολα με τη μπαλκονόπορτα. Έπειτα, οι κινήσεις της μαμάς μαζί με την κόρη ήταν ιδέες της κυρίας Ράπτη που θεώρησα πιο ταιριαστές και ανθρώπινες, γι' αυτό και επέλεξα αυτές αντί για εκείνες που έγραφε το σενάριο. Δεν κανονίστηκε άλλο γύρισμα εκείνη την περίοδο, επειδή μία από τους ηθοποιούς μου είχε σφιχτό πρόγραμμα και παράλληλα αρρώστησα ξανά μέσα στις γιορτές. Με τη νέα χρονιά, και πιο συγκεκριμένα στις 10 Ιανουαρίου του 2024, παρά τον ελαφρώς άστατο καιρό που είχε εκείνη την μέρα, καταφέραμε να γυρίσουμε τη δεύτερη σκηνή. Σε εκείνη τη σκηνή υπήρχαν άλλες δύο ατάκες μεταξύ των χαρακτήρων αλλά τις κόψαμε μαζί με τους ηθοποιούς μου επιτόπου (αργότερα τις αφαίρεσα και από το σενάριο) γιατί ήταν παρόμοιες με ατάκες της πρώτης σκηνής και μας φάνηκε περιττό να ακουστούν ξανά. Το τελευταίο γύρισμα, μέσα στο οποίο έγιναν η πρώτη και η τέταρτη σκηνή μαζί καθώς διαδραματιζόνταν στον ίδιο χώρο, πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιανουαρίου. Αρχικά στην πρώτη σκηνή, το σενάριο έλεγε ότι η φίλη της πρωταγωνίστριας θα ήταν όρθια μπροστά από την μπαλκονόπορτα και θα πήγαινε να καθόταν δίπλα της στο κρεβάτι. Αποφάσισα ότι θα ήταν καλύτερο οπτικά και πιο ταιριαστό στην ιστορία να είναι σε όλη τη σκηνή καθισμένη στην καρέκλα απέναντι από το κρεβάτι. Επίσης η τελευταία ατάκα της σκηνής αλλάχτηκε λίγο, καθώς ακουγόταν λίγο περίεργα όπως είχε γραφτεί αρχικά. Στην τέταρτη σκηνή δεν έγιναν ιδιαίτερα αλλαγές σε κινήσεις ή ατάκες. Τα γυρίσματα έγιναν μόνο με την κάμερα μου, που είναι μοντέλο Canon EOS 250D. Η αρχική σκέψη να χρησιμοποιήσω και δεύτερη κάμερα αποκλείστηκε τελικά γιατί το αποτέλεσμα των πρώτων γυρισμάτων με ικανοποιούσε και τεχνικά και αισθητικά σε γενικές γραμμές. Στην κάμερά μου συνδέσα ένα μικρόφωνο Rode Shotgun, για να έχω καλύτερο ήχο. Στις σκηνές των γυρισμάτων που έγιναν πριν την καινούργια χρονιά, έκανα ένα σχετικά πρόχειρο

μοντάζ την επόμενη κιάλας μέρα. Μόλις γυρίστηκαν και οι υπόλοιπες σκηνές, μόνταρα κανονικά ολόκληρη την ταινία και της πρόσθεσα μουσική, τίτλους αρχής και τίτλους τέλους.

Περιγραφή της Πλοκής του Έργου μου

Η πλοκή της ιστορίας μου ακολουθεί μια φοιτήτρια, τη Γεωργία, η οποία ένα βράδυ δέχεται επίσκεψη από την παιδική φίλη και συμφοιτήτριά της, την Ουρανία, μετά από μερικές μέρες που η τελευταία είχε εξαφανιστεί. Προσπαθεί να μάθει τον λόγο αυτής της εξαφάνισης αλλά την καλεί η μητέρα της για φαγητό. Η Ουρανία της λέει ότι θα συναντηθούν μετά τη σχολή την επόμενη μέρα και η Γεωργία φεύγει από το δωμάτιό της. Την επόμενη μέρα, οι δύο φίλες κάθονται σε ένα παγκάκι και αναπολούν τις στιγμές των παιδικών χρόνων τους μέχρι που η Γεωργία κάνει μια ερώτηση στην Ουρανία στην οποία αυτή δεν απαντάει όπως περίμενε η Γεωργία, βάζοντάς τη σε υποψίες. Την αμέσως επόμενη μέρα, η Γεωργία κάθεται στο προαύλιο της σχολής με δύο συμφοιτητές της, τον Φώτη και την Ειρήνη, χωρίς να προσέχει τη συζήτηση τους, καθώς είναι χαμένη στις σκέψεις της με την όλη κατάσταση της Ουρανίας. Αποφασίζει να εκφράσει τις ανησυχίες της στους φίλους της και ενημερώνεται από τον Φώτη ότι η Ουρανία έχει πεθάνει από ένα τροχαίο. Φεύγει ταραγμένη και όταν επιστρέφει στο σπίτι της εκείνο το βράδυ, βρίσκει το χαρτί της κηδείας της Ουρανίας. Της εμφανίζεται η μορφή της Ουρανίας αλλά τη διώχνει και αρχίζει να κλαίει. Κλείνεται στο δωμάτιο της για μερικές μέρες, απομακρυνόμενη από τους φίλους της και τη ζωή της. Μια μέρα, καθώς ανοίγει τα παράθυρα του δωματίου της και μελετάει το χαρτί της κηδείας, μπαίνει μέσα στο δωμάτιο η μητέρα της και βλέποντας ότι ακόμα σκέφτεται την αδικοχαμένη φίλη της, την παρηγορεί. Με το που φεύγει η μητέρα της, η Γεωργία παίρνει θάρρος και τηλεφωνεί στην Ειρήνη. Αφού την καθησυχάζει ότι είναι εντάξει, της ζητάει να πάνε να δουν μαζί τον τάφο της Ουρανίας και η Ειρήνη δέχεται. Μετά την επίσκεψη στο νεκροταφείο, η Γεωργία και η Ειρήνη κάθονται σε ένα πάρκο και αφού μιλάνε λίγο για την Ουρανία, η Ειρήνη ετοιμάζεται να φύγει και ρωτάει τη Γεωργία αν θα τη δει στη σχολή την επόμενη Δευτέρα. Η Γεωργία απαντάει καταφατικά, ευχαριστεί την Ειρήνη που ήρθε μαζί της στο νεκροταφείο και η Ειρήνη λέει στη Γεωργία να προσέχει και φεύγει. Η Γεωργία κάθεται για λίγο μόνη στο παγκάκι όταν ξαφνικά η μορφή της Ουρανίας εμφανίζεται δειλά μπροστά της. Η

Γεωργία, βλέποντάς την, της κάνει νόημα να έρθει να καθίσει και η Ουρανία έρχεται δίπλα της. Οι δύο φίλες μιλάνε για μια τελευταία φορά και η Γεωργία λέει στην Ουρανία ότι θα κάνει ό,τι μπορεί για να συνεχίσει τη ζωή της. Η Ουρανία, ικανοποιημένη, της λέει ότι ήρθε η ώρα να φύγει, σηκώνεται από το παγκάκι και απομακρύνεται. Προτού χαθεί, η Γεωργία τη φωνάζει και της λέει ότι κάποια στιγμή θα συναντηθούν ξανά και της ζητάει να την περιμένει εκεί όταν έρθει εκείνη η ώρα. Η Ουρανία της λέει ότι θα είναι εκεί και της χαμογελάει, πριν απομακρυνθεί και χαθεί από τα μάτια της φίλης της. Η Γεωργία την παρατηρεί χαμογελαστή να φεύγει και, αφού εξαφανιστεί η μορφή της Ουρανίας, αναστενάζει, σηκώνεται από το παγκάκι και φεύγει και εκείνη για να γυρίσει στο σπίτι της.

Ανάλυση του Έργου μου

Όπως καταλάβαμε, λοιπόν, η Γεωργία έχασε έναν πολύ κοντινό για εκείνην άνθρωπο, την παιδική της φίλη Ουρανία. Αυτό το γεγονός την έφερε αντιμέτωπη με τον θρήνο και κατά τη διάρκεια της ταινίας, τη βλέπουμε να περνάει από διαφορετικά στάδια του. Στην αρχή βρίσκεται στο στάδιο της άρνησης, το οποίο για εκείνη ήταν αποτέλεσμα όχι μόνο του θρήνου αλλά και της αποσυνδεδετικής αμνησίας που της προκλήθηκε από το θάνατο της φίλης της. Νομίζει ότι η Ουρανία είναι ακόμα ζωντανή και βλέπει μέχρι και τη μορφή της σε αρκετές περιστάσεις, στην οποία μιλάει κανονικά. Ωστόσο, σταδιακά επανέρχεται η μνήμη της Γεωργίας μέσα από λόγια της “Ουρανίας”. Επειδή όμως είναι ακόμα στο στάδιο της άρνησης, νομίζει απλά ότι η φίλη της της κρύβει πράγματα. Όταν εκφράζει τις ανησυχίες της στον Φώτη και την Ειρήνη, και ο Φώτης της λέει ότι η Ουρανία πέθανε, τότε αρχίζει να απομακρύνεται από το στάδιο της άρνησης, καθώς συνειδητοποιεί ότι τα λόγια του Φώτη έχουν κάποια βάση. Ο Φώτης και η Ειρήνη είναι συμφοιτητές και φίλοι της Γεωργίας, ωστόσο δεν ήταν τόσο κοντά με την Ουρανία, γι’ αυτό και δεν τους βλέπουμε να περνάνε ιδιαίτερα από κάποιο στάδιο του θρήνου. Άλλωστε, όταν μαθαίνουμε ότι πέθανε ένα άτομο με το οποίο δεν είχαμε αναπτύξει κάποια σημαντική σύνδεση, ενδεχομένως να επηρεαστούμε από το γεγονός αλλά όχι σε βαθμό που να οδηγηθούμε στον θρήνο. Όταν η Γεωργία φτάνει στο σπίτι της την ίδια μέρα και βρίσκει το χαρτί της κηδείας της Ουρανίας, τότε φεύγει οριστικά από το στάδιο της άρνησης. Περνάει ύστερα στο στάδιο του θυμού και στρέφει τον θυμό της στη μορφή

της Ουρανίας αρχικά, φωνάζοντας της να φύγει από κοντά της όταν αυτή εμφανίζεται και προσπαθεί να την καθησυχάσει, και ύστερα ξεσπάει σε κλάματα. Το κλάμα συνδέεται μεν με την θλίψη αλλά συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις υπερεντάσεων. Στην προκειμένη περίπτωση, η Γεωργία κλαίει από θλίψη αλλά και από θυμό. Μόλις έδωσε τη μορφή της φίλης της, τα έβαλε με τον εαυτό της που είχε ξεχάσει το τραυματικό γεγονός και ένιωθε αδικία που έφυγε από κοντά της η Ουρανία τόσο πρόωρα. Δεν περνάει από το στάδιο της διαπραγμάτευσης γιατί πιθανώς να μην ένιωθε ότι μπορούσε να κάνει κάτι για να επιστρέψει στην ηρεμία που είχε η ζωή της πριν από το τραυματικό γεγονός. Το επόμενο στάδιο από το οποίο περνάει είναι εκείνο της κατάθλιψης. Κλείνεται στο δωμάτιό της για μερικές μέρες, αισθάνεται άδεια μέσα της και το βλέμμα της είναι κενό. Σιγά σιγά ξεκινάει να απομακρύνεται από εκείνο το στάδιο, κάτι στο οποίο τη βοηθάει και η μητέρα της όταν τη βλέπει να μελετάει το χαρτί της κηδείας της φίλης της. Η μητέρα της φαίνεται ότι επηρεάστηκε και αυτή από τον θάνατο της Ουρανίας, όχι στον βαθμό που επηρεάστηκε η Γεωργία, αλλά αρκετά για να καταλάβει τον πόνο της κόρης της. Ως μητέρα συμμερίζεται και τον πόνο των γονιών της Ουρανίας. Ωστόσο κατάφερε να φτάσει στην αποδοχή και προσπαθεί, επιτυχώς, να δείξει και στην κόρη της ότι ο πόνος απαλύνεται με τον καιρό. Χάρη στη μητέρα της, η Γεωργία βρίσκει το θάρρος να επισκεφτεί τον τάφο της Ουρανίας και τηλεφωνεί στην Ειρήνη, προκειμένου να έχει παρέα. Έχοντας δει πια τον τάφο της φίλης της, η Γεωργία αρχίζει σταδιακά να περνάει στην αποδοχή. Μετά την επίσκεψη στον τάφο της φίλης της μαζί με την Ειρήνη, φαίνεται ακόμα λίγο καταβεβλημένη αλλά μοιάζει να συμφιλιώνεται με τα γεγονότα. Μόλις η Ειρήνη έφυγε, εμφανίζεται στη Γεωργία για μια τελευταία φορά η Ουρανία και η Γεωργία την καλεί κοντά της για να μιλήσουν. Αφού ξεκαθάρισαν τα γεγονότα και η Γεωργία λέει στην Ουρανία ότι θα προσπαθήσει να συνεχίσει τη ζωή της, αποχαιρέτησε κανονικά τη φίλη της, με την υπόσχεση να συναντηθούν ξανά στο μέλλον. Η Γεωργία χαμογελάει βλέποντας την Ουρανία να φεύγει, δείχνοντας έτσι ότι έχει πια φτάσει στο στάδιο της αποδοχής ολοκληρωτικά και είναι έτοιμη να συνεχίσει τη ζωή της.

Τεχνικές Αιτιολογήσεις του Έργου μου

Τα ονόματα των χαρακτήρων είναι όλα συμβολικά. Την πρωταγωνίστρια την ονόμασα Γεωργία και τη φίλη της Ουρανία για να δείξω την αντίθεση των καταστάσεων τους. Η Γεωργία βρίσκεται στη γη ενώ η Ουρανία βρίσκεται στον ουρανό. Το όνομα της Ουρανίας αποτελεί λοιπόν και προοικονομία για τη μοίρα της στην ιστορία μου. Οι άλλοι δύο φίλοι της Γεωργίας πήραν τα ονόματά τους από τον ρόλο τους στην πλοκή. Ο Φώτης είναι αυτός που φέρνει το φως, αυτός που φέρνει τη Γεωργία αντιμέτωπη με την αλήθεια. Η Ειρήνη είναι αυτή που συμβάλλει περισσότερο στην ολοκλήρωση της μετάβασης της Γεωργίας από το στάδιο της κατάθλιψης στο στάδιο της αποδοχής. Η μόνη εξαίρεση είναι η μητέρα της Γεωργίας που ονομάστηκε Ελένη για τις ανάγκες του σεναρίου και δεν κρύβεται κάποιος συμβολισμός πίσω από το όνομά της, το οποίο δεν ακούγεται καθόλου μέσα στην ταινία έτσι κι αλλιώς.

Πρώτη Σκηνή (Γεωργία και Ουρανία)

Η Γεωργία φοράει μαύρα σε σχεδόν όλες τις σκηνές. Τα μαύρα ρούχα συνδέονται έντονα με το πένθος, μέσα στο οποίο βρίσκεται η Γεωργία χωρίς να το θυμάται, μέχρι την τρίτη σκηνή της ταινίας. Από την τρίτη σκηνή και μετά, το μαύρο χρώμα στα ρούχα της αρχίζει σιγά σιγά να ανοίγει και να μετατρέπεται σε σκούρο γκρι, συμβολίζοντας τη μεταφορά της στα διάφορα στάδια του θρήνου. Η Ουρανία φοράει γκρι στις τρεις

πρώτες της εμφανίσεις, δείχνοντας ότι είναι φάντασμα που μένει στη γη και δεν έχει προχωρήσει στη μετά θάνατον ζωή.

Τελευταία Σκηνή (Γεωργία και Ουρανία)

Στην τελευταία σκηνή της ταινίας, η Γεωργία φοράει μία σκούρα γκρι ζακέτα και από μέσα της μια σκούρα μπλε μπλούζα. Η εμφάνιση του μπλε χρώματος στα ρούχα της συμβολίζει το ότι φεύγει πια από τον θρήνο και γυρίζει σταδιακά στην κανονικότητα. Η Ουρανία, από την άλλη, φοράει λευκά καθώς είναι πια έτοιμη να προχωρήσει στην αιωνιότητα. Η ιδέα της αλλαγής του χρώματος των ρούχων της Ουρανίας από γκρι σε λευκό είναι κάτι που πήρα εν μέρει από την ταινία *Crimson Peak* (2015), στο τέλος της οποίας το φάντασμα του αδερφού Sharpe είναι λευκό πριν φύγει για τον άλλον κόσμο ενώ το φάντασμα της αδερφής Sharpe, που δεν μπορεί να προχωρήσει και παραμένει στη γη, είναι ένα σκούρο γκρι.

Τρίτη Σκηνή (Φώτης, Ειρήνη και Γεωργία)

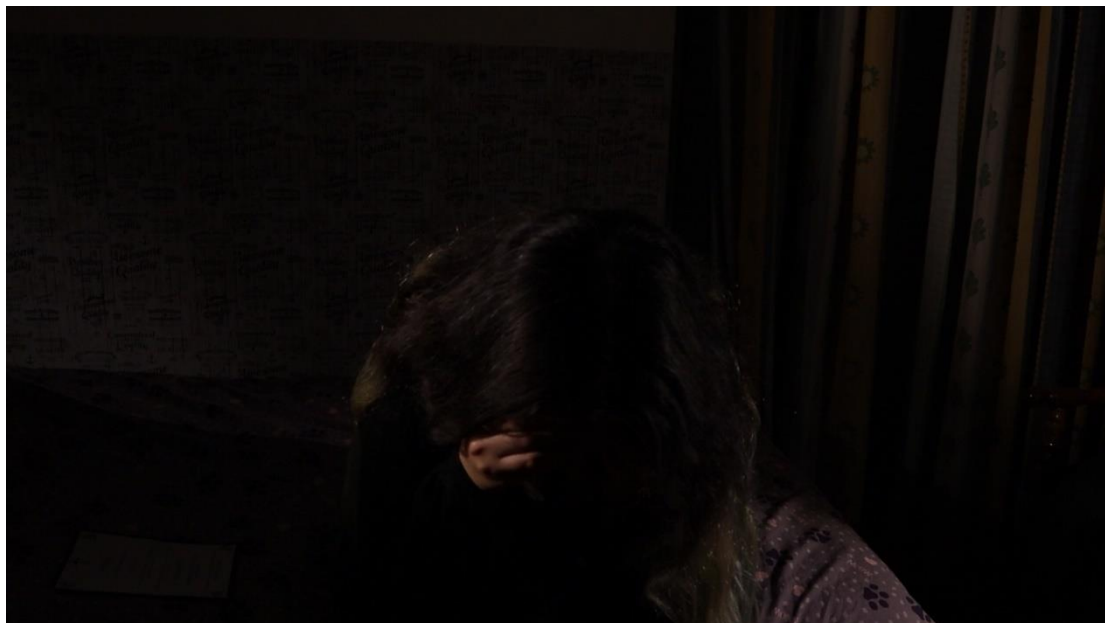
Ο Φώτης φοράει κίτρινο, συμβολίζοντας το φως που φέρνει στη Γεωργία, θυμίζοντας της ότι η Ουρανία απεβίωσε. Η Ειρήνη φοράει μπλε και στις δύο εμφανίσεις της, συμβολίζοντας την ηρεμία και την γαλήνη που πρόκειται να φέρει στη Γεωργία, κάτι που κάνει τελικά μέσα από την τελευταία σκηνή της ταινίας.

Πέμπτη Σκηνή (Γεωργία και Ελένη)

Μπλε φοράει και η Ελένη, η μητέρα της Γεωργίας, στη μοναδική της εμφάνιση για τον ίδιο λόγο που το φοράει η Ειρήνη, καθώς παρηγορεί την κόρη της και της δίνει

κουράγιο, ωθώντας την πιο κοντά στο να φτάσει στο στάδιο της αποδοχής και να βρει την εσωτερική ηρεμία της.

Τέταρτη Σκηνή (Γεωργία)

Σε όλες τις σκηνές, εκτός από την πρώτη και την τέταρτη, βασίστηκα στον φυσικό φωτισμό. Στην πρώτη σκηνή, χρησιμοποίησα λίγο τεχνητό φωτισμό για να φωτιστεί λίγο περισσότερο το πλάνο και να φαίνεται ότι διαβάζει η Γεωργία με ανοιχτό το φωτιστικό της. Στην τέταρτη σκηνή (που βλέπουμε παραπάνω) χρησιμοποίησα μόνο τεχνητό φωτισμό από δύο φωτιστικά για να δημιουργήσω μια ατμόσφαιρα που ταιριάζει στη σκηνή που βρίσκει η Γεωργία το χαρτί και διώχνει την Ουρανία. Η δεύτερη, η τρίτη και η πέμπτη σκηνή γυρίστηκαν μέρες που είχε συννεφιά, ενώ η τελευταία σκηνή γυρίστηκε μια μέρα που είχε και λίγο ήλιο, για να είναι η πιο φωτεινή σκηνή της ταινίας, μιας και είναι η πιο αισιόδοξη.

Τέλος, τέσσερις από τις οχτώ μουσικές που διάλεξα ανήκουν στο soundtrack του *Silent Hill 2* (που αναφέρθηκε πιο πάνω) και έπαιζαν σε αντίστοιχες σκηνές με τις δικές μου, γι' αυτό και η επιλογή τους. Δύο από τις υπόλοιπες μουσικές ανήκουν στο soundtrack του *Silent Hill 4: The Room* (2004, δεν έχει κοινό θέμα με την ταινία μου) και οι υπόλοιπες δύο μουσικές είναι από το soundtrack του *Rule Of Rose* (2006, ένα παιχνίδι που έχει σαν θέμα του την αποσυνδεδετική αμνησία που προκαλείται εξαιτίας

ενός ψυχολογικού τραύματος και τον θάνατο, άρα ταιριάζει εν μέρει και στην ιστορία μου). Αυτές οι μουσικές επιλέχθηκαν απλώς γιατί θεώρησα ότι θα ταίριαζαν πολύ στις σκηνές μέσα στις οποίες τις πρόσθεσα.

Συμπέρασμα Έρευνας

Μέσα από την έρευνά μου και από την ταινία μικρού μήκους που έκανα, είχα σκοπό να μελετήσω το φαινόμενο του θρήνου και των σταδίων του. Ήθελα να δώσω ιδιαίτερη προσοχή στο ότι τα στάδια δεν βιώνονται κατά γραμμικό τρόπο και ανάλογα με τον άνθρωπο μπορούν να βιωθούν διαφορετικά ή και καθόλου. Από την ιστορική επισκόπηση, έδωσα πιο πολλή έμφαση στο φαινόμενο του θρήνου. Γι' αυτό βασίστηκα κυρίως σε παραδείγματα από διάφορα είδη μυθοπλασιών, οι οποίες εμπειριέχουν περιπτώσεις ανθρώπων που περνάνε από θρήνο και τον διαχειρίζονται με τον δικό τους τρόπο κάθε φορά, χωρίς να μιλήσω ιδιαίτερα για τα στάδια του θρήνου. Έκανα, επίσης, αναφορά σε υποδείγματα ανθρώπων που δεν διαχειρίζονται τον θρήνο σωστά, καθώς δεν είναι πάντα εύκολο για όλους να έρθουν αντιμέτωποι με αυτόν. Στην ταινία μικρού μήκους μου έδωσα περισσότερο προσοχή στο πώς μπορούν να βιώνονται τα στάδια του θρήνου. Χρησιμοποίησα τον χαρακτήρα της Γεωργίας για να το πετύχω αυτό, δείχνοντας ότι μόλις χάνει την παιδική της φίλη και έρχεται αντιμέτωπη με τον θρήνο, ξεκινάει από το στάδιο της άρνησης και ύστερα περνάει από τον θυμό, την κατάθλιψη και τέλος φτάνει στην αποδοχή. Αξίζει να σημειωθεί ότι βίωσε μεν τα στάδια γραμμικά αλλά δεν πέρασε από ένα στάδιο, εκείνο της διαπραγμάτευσης. Αυτό αποδεικνύει ότι κάθε άνθρωπος βιώνει διαφορετικά τον θρήνο και σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρείται η ενδεχόμενη υπέρβαση κάποιων σταδίων του από τους πενθούντες. Μετά από αυτά, φτάνουμε στο συμπέρασμα ότι ο θρήνος είναι μια αρκετά πολύπλοκη και δύσκολη κατάσταση, που ωστόσο μπορεί να αντιμετωπιστεί αν υπάρχει η θέληση που θα δώσει και τη δύναμη για την αντιμετώπισή του.

Βιβλιογραφία

- A. J. Finn, *The Woman in The Window*, 2018, William Morrow (μεταφρασμένο στα ελληνικά από τον Αναστάσιο Αργυρίου για τις εκδόσεις Ψυχογιός το 2018)
- John Langan, *The Fisherman*, 2016, Word Horde (μεταφρασμένο στα ελληνικά από τον Πάνο Τομαρά για τις εκδόσεις Αίολος το 2022)

Πηγές

- *Silent Hill 2*, Konami, 2001
- *Lcd Dem version 0.030*, koronba, 2010 (μη διαθέσιμο πλέον μετά από απαίτηση του δημιουργού)
- MayoClinic, “What Is Grief?”, <https://www.mayoclinic.org/patient-visitor-guide/support-groups/what-is-grief>
- Cleveland Clinic, “Grief”, <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/24787-grief>
- Αντιγόνη Ντουσιοπούλου, “Ο θρήνος στην αρχαία Ελλάδα των ιστορικών χρόνων”, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2020, Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/47529>
- Κωνσταντίνα Μπαλιάμη, “Απώλεια & Πένθος: Τι είναι το πένθος, ποια τα στάδιά του, πώς μπορούμε να το διαχειριστούμε”, Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, 07/02/2022, <https://grevena.pdm.gov.gr/apoleia-amp-penthos-ti-einai-to-penthos-poia-ta-stadia-toy-pos-mporoyme-na-to-diacheiristoyme/>
- Cruse, “Understanding the five stages of grief”, <https://www.cruse.org.uk/understanding-grief/effects-of-grief/five-stages-of-grief/>
- Cruse, “Seeing, hearing or sensing someone who has died”, <https://www.cruse.org.uk/understanding-grief/effects-of-grief/seeing-hearing-or-sensing-someone-who-has-died/>
- Psycom, “The Five Stages of Grief: An Examination of the Kubler-Ross Model”, <https://www.psycom.net/stages-of-grief>
- Psychopedia, “Ψυχογενής αμνησία: Όταν ένα τραυματικό γεγονός μας κάνει να ξεχνάμε”, <https://psychopedia.gr/psychogenesis-amnesia-otan-ena-travmatiko-gegonos-mas-kani-na-xechname-2/>
- Δημήτριος Αγοραστός, “Αμνησία μετά από τραυματικό γεγονός: το γεγονός”, GeneNutrition, <https://www.genenutrition.gr/el/psychology/neuropsychology/988-amnesia>

- Μιχάλης Μούγιας, “Αποσυνδεδετική αμνησία”, <https://www.psychiatros-mougias.gr/%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1/>
- Soniya Hinduja, “15 Sad Movies That Accurately Portray the Pain of Losing a Loved One”, MovieWeb, 20/05/2023, <https://movieweb.com/sad-movies-about-losing-a-loved-one>
- Maralee Nieves, “20 Movies That Accurately Portray Grief”, MovieWeb, 17/01/2023, <https://movieweb.com/movies-that-accurately-portray-grief/>
- Wishka Tilakaratne, “15 Horror Movies That Expertly Explore Grief and Loss, Ranked”, MovieWeb, 19/03/2023, <https://movieweb.com/best-horror-movies-that-explore-grief/>

Παράρτημα Α

Σενάριο της Ταινίας μου

ΕΣ, ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΝΥΧΤΑ

Η ΓΕΩΡΓΙΑ (22) κάθεται στο κρεβάτι της και διαβάζει ένα βιβλίο. Εαφνικά ακούει μια φωνή στα αριστερά της.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Τι γίνεται, Γεωργία;

Η Γεωργία πετάγεται ξαφνιασμένη και κοιτάζει προς την μπαλκονόπορτά της. Εκεί βλέπει την ΟΥΡΑΝΙΑ (22), την συμφοιτήτριά και παιδική της φίλη.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Στο καλό, Ουρανία! Με τρόμαξες!

ΟΥΡΑΝΙΑ

Σόρρυ

Η Ουρανία πλησιάζει την Γεωργία και κάθεται δίπλα της στο κρεβάτι. Η Γεωργία ξεπερνάει σιγά σιγά την έκπληξή της, αφήνει το βιβλίο που διάβαζε στο πλάι και κοιτάζει την Ουρανία με περιέργεια.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Πώς μπήκες εδώ μέσα;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Από το μπαλκόνι. Σκαρφάλωσα, άνοιξα την μπαλκονόπορτα και μπήκα.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ουρανία, μην τα κάνεις αυτά, είναι επικίνδυνα! Περίμενε,
εγώ γιατί δεν άκουσα τίποτα;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Είμαι μανούλα σε αυτά, φιλενάδα. Μπορώ και περνάω σαν
φάντασμα.

Η Γεωργία συνεχίζει να την κοιτάζει με απορία και ελαφρά
καχυποψία.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Και βασικά πού χάθηκες εσύ; Μια εβδομάδα έχω να σε δω.
Και το κινητό σου ήταν μονίμως κλειστό.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Ναι, το κινητό μου έχει χαλάσει. Και μου έτυχε κάτι
προσωπικό που δεν έχει λυθεί ακόμα.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Δεν πιστεύω να έγινε κάτι σοβαρό;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Είναι λίγο μεγάλη ιστορία...

Ακούγεται η φωνή της ΚΥΡΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ, μαμάς της Γεωργίας. Τα
κορίτσια γυρίζουν προς την πόρτα.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Γεωργία, έλα να φάμε. Είναι έτοιμο το βραδινό.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Έρχομαι, μαμά. Μισό λεπτό.

Η Γεωργία κοιτάζει την Ουρανία σαν να μην είναι σίγουρη τι να κάνει.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Έλα, πήγαινε. Εγώ θα φύγω. Θα τα πούμε σύντομα εμείς.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Μα πώς θα φύγεις;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Με τον ίδιο τρόπο που μπήκα, φυσικά! Σε γλιτώνω και από το να δώσεις εξηγήσεις στην μαμά σου έτσι.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ουρανία, σου είπα είναι επικίνδυνο αυτό!

ΟΥΡΑΝΙΑ

Μην ανησυχείς, δεν θα πάθω τίποτα. Θα σε περιμένω αύριο έξω από το πανεπιστήμιο μετά το μάθημα. Πήγαινε να φας.

Η Γεωργία την κοιτάζει δύσπιστα, σηκώνεται από το κρεβάτι και βγαίνει από το δωμάτιό της.

ΜΑΥΡΗ ΘΟΟΝΗ

ΕΞ, ΠΑΡΚΟ, ΜΕΡΑ

Η Γεωργία και η Ουρανία κάθονται σε ένα παγκάκι και πίνουν καφέ. Η Γεωργία πίνει καφέ αγορασμένο από ένα μαγαζί εκεί κοντά. Η Ουρανία πίνει καφέ από ένα παγούρι. Αναπολούν τα παιδικά τους χρόνια.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Θυμάσαι τότε που κάναμε αγώνες στην γειτονιά με τα πατίνια και μας φώναζαν οι γονείς μας να προσέχουμε;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Εννοείται! Και έλεγες ότι θα μάθαινες να οδηγείς μηχανάκι μεγαλώνοντας.

Η Γεωργία αποστρέφει για λίγο το βλέμμα της και κοιτάει έναν περαστικό. Έπειτα γυρίζει πάλι στην Ουρανία και συνεχίζει.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Και τελικά το πήρες στα 18 το δίπλωμα και σου πήρε ο μπαμπάς σου μηχανάκι. Αλήθεια, το έχεις παρκάρει εδώ κοντά;

Η Ουρανία μένει σιωπηλή σαν να μετράει τα λόγια της. Η Γεωργία την κοιτάζει απορημένη. Τελικά της απαντάει

ΟΥΡΑΝΙΑ

Δεν ήρθα με το μηχανάκι. Ήρθα με το μετρό.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Μα δεν σου αρέσει να παίρνεις τα μέσα.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Ναι αλλά δεν είχα άλλη επιλογή. Αφού δεν έχω πια το μηχανάκι.

Η Γεωργία την κοιτάζει ξαφνιασμένη.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Γιατί; Στο κλέψανε;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Όχι, δεν μου το κλέψανε.

Παύση. Η Γεωργία περιμένει την Ουρανία να της απαντήσει. Εκείνη δεν το κάνει, οπότε η Γεωργία παίρνει ξανά τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Αλλά; Τι έγινε;

Η Ουρανία δεν απαντάει. Περνάει μια περαστική και κοιτάζει περίεργα προς το μέρος τους. Η Γεωργία την κοιτάζει παραξενευμένη. Γυρίζει ξανά στην Ουρανία και την ρωτάει.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Είναι η τρίτη σήμερα που με κοιτάζει περίεργα. Έχω κάτι πάνω μου;

ΟΥΡΑΝΙΑ

Όχι, μια χαρά είσαι.

Μικρή παύση.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Να την κάνουμε σιγά σιγά;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Πήγαινε εσύ. Εγώ θέλω να κάτσω λίγο ακόμα.

Η Ουρανία την κοιτάζει μπερδεμένα.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Όπως θέλεις

Σηκώνεται και φεύγει. Η Γεωργία μένει σκεπτική στο παγκάκι.

ΜΑΥΡΗ ΘΘΟΝΗ

ΕΞ, ΑΥΛΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, ΜΕΡΑ

Η Γεωργία κάθεται σε ένα παγκάκι με τον ΦΩΤΗ (23) και την ΕΙΡΗΝΗ (22), δύο φίλους της από την σχολή. Ο Φώτης και η Ειρήνη συζητούν κάτι. Η Γεωργία είναι χαμένη στις σκέψεις της και δεν τους προσέχει. Ξαφνικά η Ειρήνη της απευθύνει τον λόγο.

ΕΙΡΗΝΗ

Εσύ τι λες Γεωργία;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ε;

ΕΙΡΗΝΗ

Πιστεύεις ότι μας παίρνει να αφήσουμε το μάθημα για τον Σεπτέμβρη;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ποιο μάθημα;

Τους κοιτάζει απορημένη. Μιλάει ο Φώτης.

ΦΩΤΗΣ

Καλέ δεν μας πρόσεχες τόση ώρα; Μήπως γύριζε ο νους σου σε κανένα αγόρι;

Ο Φώτης και η Ειρήνη γελάνε. Η Γεωργία γελάει μαζί τους αμήχανα.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Βασικά κάτι με τρώει.

Ο Φώτης και η Ειρήνη την κοιτάνε μπερδεμένοι.

ΕΙΡΗΝΗ

Τι σε απασχολεί;

Η Γεωργία σκέφτεται αν πρέπει ή δεν πρέπει να μιλήσει.
Τελικά απαντάει

ΓΕΩΡΓΙΑ

Τελευταία η Ουρανία είναι κάπως απόμακρη και μιλάει κάπως
σαν να υπεκφεύγει. Ανησυχώ μήπως έχει μπλέξει κάπου.

Ο Φώτης και η Ειρήνη την ακούν παραξενευμένοι.

ΦΩΤΗΣ

Ποια Ουρανία;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Αναγνώστου καλέ. Η συμφοιτήτριά μας.

Ο Φώτης και η Ειρήνη ξαφνιάζονται. Κοιτιούνται αμήχανα.
Μένουν σιωπηλοί και κοιτάνε την Γεωργία με την ίδια
αμηχανία. Η Γεωργία τους κοιτάζει χωρίς να καταλαβαίνει.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Τι είναι; Ξέρετε κάτι;

Ο Φώτης και η Ειρήνη ξανακοιτιούνται, σαν να σκέφτονται αν
πρέπει ή δεν πρέπει να μιλήσουν. Τελικά παίρνει τον λόγο ο
Φώτης.

ΦΩΤΗΣ

Γεωργία...Η Ουρανία έχει πεθάνει.

Η Γεωργία τον κοιτάζει θορυβημένη.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Τι;

ΦΩΤΗΣ

Την προηγούμενη εβδομάδα είχε ένα τροχαίο με την μοτοσικλέτα της.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Φώτη τι λες;

ΦΩΤΗΣ

Η κηδεία ήταν την Παρασκευή που μας πέρασε. Μαζί ήμασταν όλοι.

Η Γεωργία δεν απαντάει. Αποστρέφει το βλέμμα της από τον Φώτη αναστατωμένη. Σηκώνεται από το παγκάκι μονολογώντας.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Δεν μπορεί! Δεν γίνεται να συμβαίνει αυτό!

Φεύγει φουριόζα. Ο Φώτης και η Ειρήνη την κοιτάνε ανήσυχοι.

ΜΑΥΡΗ ΟΘΟΝΗ

ΕΣ, ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΝΥΧΤΑ

Η Γεωργία κάθεται στο κρεβάτι της με τα χέρια να στηρίζουν το κεφάλι της. Δίπλα της είναι ένα χαρτί, το αγγελιτήριο της κηδείας της Ουρανίας. Ακούει την φωνή της Ουρανίας στα αριστερά της ξαφνικά.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Γεωργία!

Βρίσκεται εκεί, μπροστά από την μπαλκονόπορτα. Η Γεωργία δεν απαντάει. Δεν την κοιτάζει καν.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Γεωργία, συνέβη κάτι;

Η Γεωργία μιλάει χωρίς να σηκώσει το κεφάλι της.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Φύγε!

ΟΥΡΑΝΙΑ

Ε;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Φύγε σε παρακαλώ...

ΟΥΡΑΝΙΑ

Γεωργία τι έπαθες;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Φύγε είπα!

Σιωπή. Η Γεωργία κρύβει το πρόσωπο της μέσα στα χέρια της και αρχίζει να κλαίει. Η Ουρανία δεν είναι πια στο δωμάτιο μαζί της.

ΜΑΥΡΗ ΟΘΟΝΗ

ΕΣ, ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΜΕΡΑ

Η Γεωργία ανοίγει το παντιζούρι της. Στο γραφείο της είναι ακουμπισμένα το κινητό της και το αγγελιτήριο της κηδείας της Ουρανίας. Παίρνει το αγγελιτήριο, το κοιτάζει. Ακούγεται χτύπημα στην πόρτα της και η φωνή της κυρίας Ελένης. Η Γεωργία γυρίζει προς την πόρτα.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Γεωργία, μπορώ να περάσω;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Πέρασε, μαμά.

Ανοίγει η πόρτα και μπαίνει στο δωμάτιο η κυρία Ελένη. Εαφνιάζεται λιγάκι και έπειτα λέει χαρούμενα.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Βλέπω σηκώθηκες από το κρεβάτι! Είσαι καλύτερα;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ναι, μαμά. Άρχισε να μου περνάει η αδιαθεσία.

Η κυρία Ελένη παρατηρεί το αγγελιτήριο της κηδείας της Ουρανίας που έχει στα χέρια της η Γεωργία. Χαμογελάει πικρά.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Την Ουρανία σκεφτόσουν, κορίτσι μου;

Η Γεωργία στρέφει για λίγο το βλέμμα της στο χαρτί.
Ξανακοιτάζει την μητέρα της.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ναι...

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Ήταν φοβερό αυτό που έγινε. Περάσατε τόσα μαζί. Κι όσο σκέφτομαι και τους γονείς της. Τρομερό πράγμα να χάνεις το παιδί σου.

Η Γεωργία γνεύει. Η κυρία Ελένη πλησιάζει την κόρη της και την ακουμπάει παρηγορητικά στο μπράτσο.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Αλλά θέλω να ξέρεις, Γεωργία μου, ότι η ζωή συνεχίζεται.
Και ένας άνθρωπος δεν θα πεθάνει ποτέ όσο ζει στις αναμνήσεις μας.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Έχεις δίκιο μαμά.

Η κυρία Ελένη αγκαλιάζει την κόρη της. Η Γεωργία χαμογελάει.

ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

Εγώ τώρα πρέπει να πάω στην δουλειά. Στην κουζίνα έχει μπακαλιάρο αν πεινάσεις. Άμα χρειαστείς τίποτα, πάρε με τηλέφωνο.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Εντάξει, μαμά. Τα λέμε το βράδυ.

Η κυρία Ελένη φεύγει από το δωμάτιο και κλείνει την πόρτα.
Η Γεωργία, κρατώντας ακόμα το αγγελιτήριο, κάθεται στην

καρέκλα του δωματίου της. Κοιτάζει το αγγελιτήριο σκεπτική. Μετά σηκώνεται και, κρατώντας ακόμα το αγγελιτήριο, παίρνει το κινητό της από το γραφείο και καλεί την Ειρήνη. Ακούγεται η φωνή της Ειρήνης από την άλλη μεριά της γραμμής να μιλάει λίγο ανήσυχα.

ΕΙΡΗΝΗ

Γεωργία;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Έλα, Ειρήνη. Τι κάνεις; Είσαι καλά;

ΕΙΡΗΝΗ

Εγώ καλά είμαι, εσύ πώς είσαι; Ανησυχήσαμε πολύ με τον Φώτη. Πέντε μέρες έχεις εξαφανιστεί.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ναι, το ξέρω. Συγγνώμη γι' αυτό. Ήθελα λίγο χρόνο μόνη μου.

Η Γεωργία κοιτάζει ξανά το αγγελιτήριο.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ειρήνη, θέλω να πάω να δω τον τάφο της Ουρανίας. Αλλά δεν θέλω να πάω μόνη μου. Μπορείς να έρθεις μαζί μου;

Η Ειρήνη ακούγεται τώρα πιο ήρεμη από την άλλη μεριά της γραμμής.

ΕΙΡΗΝΗ

Ναι, θα έρθω. Θα σε βρω μπροστά από την εκκλησία.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Έγινε, σε ευχαριστώ πολύ. Τα λέμε εκεί.

Κλείνει το τηλέφωνο και κοιτάζει τον φωτεινό ουρανό από το ανοιχτό παντζούρι.

ΜΑΥΡΗ ΟΘΟΝΗ

ΕΞ, ΠΑΡΚΟ, ΜΕΡΑ

Η Γεωργία και η Ειρήνη κάθονται σε ένα πάρκο έχοντας φύγει από το νεκροταφείο.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ευχαριστώ πολύ που ήρθες μαζί μου, Ειρήνη

ΕΙΡΗΝΗ

Μην το συζητάς. Πώς αισθάνεσαι;

Η Γεωργία αναστενάζει βαθιά.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Δεν είμαι και στα καλύτερά μου αλλά νομίζω προοδεύω.

Μικρή παύση.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ξέρεις, με την Ουρανία ήμασταν παιδικές φίλες.

Η Ειρήνη την κοιτάει λίγο έκπληκτα και μετά στεναχωρημένα.

ΕΙΡΗΝΗ

Λυπάμαι πολύ, Γεωργία. Δεν ήξερα ότι ήσασταν τόσο κοντά.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ε, ό,τι έγινε έγινε. Δεν πειράζει.

Παύση. Η Ειρήνη σηκώνεται από το παγκάκι.

ΕΙΡΗΝΗ

Πρέπει να φύγω δυστυχώς γιατί έχουμε ένα οικογενειακό τραπέζι. Αλλά θα σε δω στην σχολή την Δευτέρα, έτσι;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ναι, θα τα πούμε εκεί. Ευχαριστώ και πάλι για σήμερα.

ΕΙΡΗΝΗ

Γεια σου Γεωργία. Να προσέχεις!

Η Ειρήνη φεύγει. Η Γεωργία την βλέπει να φεύγει και αναστενάζει. Κάθεται σιωπηλή στο παγκάκι. Ξαφνικά βλέπει μπροστά της την Ουρανία. Την κοιτάζει, της χαμογελάει αχνά και της κάνει νόημα να έρθει να κάτσει δίπλα της. Η Ουρανία πλησιάζει και κάθεται δίπλα της. Μιλάνε χωρίς να κοιτάζονται.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Υποθέτω σου χρωστάω κάποιες εξηγήσεις

ΓΕΩΡΓΙΑ

Δεν χρειάζεται, τα ξέρω όλα πλέον.

Συνεχίζουν να μιλάνε χωρίς να κοιτιούνται.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Μακάρι να μην είχαν γίνει έτσι τα πράγματα.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Μακάρι. Αλλά δυστυχώς δεν ήταν του χεριού μας.

Η Ουρανία γυρίζει και την κοιτάζει θλιμμένα. Η Γεωργία γυρίζει με την σειρά της και αυτή και την κοιτάζει με ένα μελαγχολικό χαμόγελο.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Θα είσαι εντάξει από δω και πέρα;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Θα προσπαθήσω.

Η Ουρανία χαμογελάει. Ετοιμάζεται να σηκωθεί από το παγκάκι.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Λοιπόν, ήρθε η ώρα να φύγω.

Η Ουρανία σηκώνεται από το παγκάκι. Πριν απομακρυνθεί πολύ, ακούει την Γεωργία να της φωνάζει.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ουρανία!

Η Ουρανία γυρίζει να την κοιτάξει.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Ναι;

ΓΕΩΡΓΙΑ

Κάποια στιγμή θα ξανασυναντηθούμε. Δεν ξέρω πότε, γιατί η ζωή είναι γεμάτη απρόοπτα. Αλλά όταν συμβεί, μου υπόσχεσαι ότι θα είσαι εκεί και θα με περιμένεις;

Η Ουρανία την κοιτάζει για λίγο και μετά της χαμογελά.

ΟΥΡΑΝΙΑ

Θα είμαι!

Η Γεωργία της ανταποδίδει το χαμόγελο και κοιτάζει την Ουρανία που απομακρύνεται μέχρι που εξαφανίζεται εντελώς. Αναστενάζει. Σηκώνεται από το παγκάκι και φεύγει για να πάει στο σπίτι της.

ΤΕΛΟΣ

Παράρτημα Β

Εικόνες Από Τα Γυρίσματα

Ελίνα Μπατή (Γεωργία) και Ηρώ Κεραμειδάκη (Ειρήνη) στα γυρίσματα της τελευταίας σκηνής της ταινίας

Νικολέττα Βερονίκη (Ουρανία) και Ελίνα Μπατή στα γυρίσματα της τελευταίας σκηνής

Νικολέττα Βερονίκη, Ελίνα Μπατή και Ηρώ Κεραμειδάκη στα γυρίσματα της τελευταίας σκηνής

Ομοίως με πριν

Ομοίως με πριν

Ομοίως με πριν

Ηρώ Κεραμειδάκη και Ελίνα Μπατή στα γυρίσματα της τελευταίας σκηνής

Νικολέττα Βερονίκη, Ελίνα Μπατή, Ηρώ Κεραμειδάκη κι εγώ μετά το τέλος της σκηνής

Ελίνα Μπατή, Ηρώ Κεραμειδάκη, Σπύρος Καββαδάς (Φώτης) και εγώ μετά το πρώτο γύρισμα της τρίτης σκηνής

Ελίνα Μπατή και Νικολέττα Βερονίκη στα γυρίσματα της δεύτερης σκηνής

Ομοίως με πριν

Ομοίως με πριν

Ομοίως με πριν, μαζί με το χέρι της Μιχαέλας Κίννα (περαστικής της δεύτερης σκηνής της ταινίας)

Στα γυρίσματα της δεύτερης σκηνής

Ομοίως με πριν

Ομοίως με πριν

Εγώ που προσαρμόζω την κάμερα για την σκηνή

Ελίνα Μπατή και Νικολέττα Βερονίκη σε μια λήψη δοκιμής του πρώτου πλάνου της σκηνής

Ελίνα Μπατή σε δοκιμαστική λήψη της πρώτης σκηνής

Ελίνα Μπατή στα γυρίσματα της πρώτης σκηνής